

Què són les cures palliatives?

L'Organització Mundial de la Salut defineix les cures palliatives com l'enfocament que millora la qualitat de vida dels pacients i els familiars que afronten els problemes associats a malalties que amenacen la vida; prevenen i alleugen el patiment per mitjà de la identificació primerenca i de l'avaluació i el tractament correcte del dolor i d'altres problemes, tant físics com psicològics o espirituals.

Principis i valors

- Proporcionen alleujament del dolor i d'altres símptomes.
- Afirmen la vida i consideren la mort com un procés natural.
- No intenten ni accelerar ni retardar la mort.
- Integren els aspectes espirituals i psicològics en la cura del pacient.
- Ajuden els pacients a viure tan activament com sigui possible fins que morin.
- Ajuden la família del pacient a adaptar-se durant la malaltia i en el dol.
- Milloren la qualitat de vida i poden influir positivament en el curs de la malaltia.
- Són aplicables de manera conjunta amb altres tractaments que poden prolongar la vida, com ara la quimioteràpia o la radioteràpia.

Qui pot rebre cures palliatives?

Les persones que pateixen una malaltia incurable, avançada, greu i progressiva, qualsevol que en sigui el diagnòstic, l'edat o el lloc on estigui (a casa, en un hospital, en una residència...).

ESTRATÈGIES
DE SALUT ILLES BALEARS

Centre Coordinador del Programa de Cures Palliatives de les Illes Balears

Recinte de l'Hospital Psiquiàtric
Camí de Jesús, 40 (Palma)
Tel.: 971 21 21 86
Web: <http://cuidadospaliativos.caib.es>

Cures bàsiques a domicili per a pacients amb necessitat d'atenció palliativa

G CONSELLERIA
O SALUT
I SERVEI SALUT
B ILLES BALEARS

Benestar i qualitat de vida

Dolor

- Dolor total: experiència física i emocional desagradable i subjectiva. Si el pacient diu que sent dolor és que en sent.
- S'ha de deixar al domicili del pacient informació per escrit sobre el tractament que ha de rebre: nom, dosis, horaris...
- Cal anotar les dosis extres per controlar el dolor.

Caquèxia i anorèxia

- Disminució de la gana, debilitat.
- La debilitat no és per falta de gana.
- El pacient ha de menjar el que vulgui, tant com en vulgui i quan vulgui.

Estat d'ànim

- El pacient pot patir ansietat, irritabilitat, tristesa i desesperança.
- S'ha de fomentar la comunicació i permetre que s'expressi.
- Cal evitar-li la soledat.
- És necessari facilitar-li un ambient tranquil.
- S'ha de valorar la necessitat de prestar atenció psicològica i espiritual.

Alimentació

- És un dels motius de més preocupació i patiment. No s'ha de forçar l'alimentació del pacient.
- Ha de menjar sempre acompanyat.
- Les menjades han de ser en quantitats petites i freqüents.

Neteja de la boca

- S'han de mesclar en mig tassó d'aigua dues cullerades d'aigua oxigenada i una mica de bicarbonat.
- S'hi ha de mullar un raspall de dents suau o una gasa i el pacient s'ha de rentar la boca unes quantes vegades cada dia.

Halitosi (mala olor a la boca)

- El pacient s'ha de rentar la boca 3 vegades cada dia fent gargarismes amb aigua oxigenada diluïda amb aigua.

Boca seca

- El pacient s'ha de rentar la boca 2 o 3 vegades cada dia.
- Ha d'anar glopejant un litre de camamilla mesclada amb suc de llimona, sense afegir-hi sucre. Es conserva dins la gelera.
- Pot mastegar xiclets o caramells àcids, i també pot menjar pinya natural o envasada (però sense almívar).
- S'ha d'hidratar els llavis amb cacau (no vaselina).
- No es poden utilitzar antisèptics orals que continguin alcohol.

Candidiasi oral

- Hi ha tractaments i estats del pacient que provoquen l'aparició de candidiasi o de fongs.
- Es detecta per l'aparició de plaques blanques a la llengua, a les galtes i la gargamella.
- S'ha de notificar al metge o a la infermera.

Dolor a la boca

- S'ha de glopejar de 4 a 6 vegades cada dia un preparat d'un litre de camamilla amb 1 o 2 ampulles d'anestèsic local (prescrit). Es conserva dins la gelera durant un màxim de dos dies.
- S'ha de donar al pacient una dieta blana o líquida amb aliments freds o a temperatura ambient.
- No ha de dur pròtesis dentals si li molesten.

Eliminació

- Són molt importants la regularitat (no ha d'estar més de tres dies sense evacuar) i la consistència de les deposicions.
- Per això és important la ingesta de líquids i de fruita.
- Si fa falta, cal administrar laxants al pacient segons la pauta prescrita.
- Si fa més de tres dies que no ha fet cap deposició, és necessari administrar-li un ènema segons la pauta prescrita.
- S'ha de mantenir eixuta i hidratada la pell del pacient.
- Si fa falta, ha de dur bolquers o collectors.

- Si presenta dolor abdominal, diarrea, inquietud o irritació de la pell, s'ha d'avisar l'equip d'atenció primària o l'ESAD.

Mobilitat

- L'objectiu és aconseguir que el pacient tengui el grau d'autonomia més alt possible i fomentar l'autoestima.
- Cal condicionar l'habitatge: lluminositat, superfícies antilliscants, baranes o passamans...
- S'han d'eliminar els obstacles: estores, escalons...
- El pacient ha de dur calçat còmode, ample, tancat i antilliscant.
- En els casos de pacients autònoms, s'ha de facilitar la mobilitat física.
- En els casos de pacients amb necessitat d'ajuda, s'han d'oferir mesures de suport (bastó, croses, caminador...).
- En els casos de pacients no col·laboradors, cal fer-los mobilitzacions passives i emprar material de suport (cadira de rodes, grua...).

Pacients asseguts:

- Butaca còmoda amb reposabraços, i assegut recte.
- Coixins antiescares (no flotadors ni similars).
- S'han de deixar al seu abast els objectes personals, a més d'un telèfon i un timbre.

Pacients enllitats:

- No han de fer moviments bruscos i cal vigilar si pateix dolor i administrar-li analgèsics si en fan falta.
- Convé disposar d'un llit articulat (amb barana, si en fa falta) i un matalàs antiescares.
- Canvis posturals cada 4-6 hores, si els tolera.
- No s'ha d'arrossegar el cos per mobilitzar-lo, sinó utilitzant un llençol doblegat.
- S'han de procurar sistemes de protecció local de les prominències òssies (sacre, talons, colzes, maluc).
- S'ha d'hidratar la pell amb oli d'ametla, vaselina líquida o crema hidratant.